

Koszęcin, 5 Października 2011

DOKUMENT KOŃCOWY MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI (polskie tłumaczenie)

„PODEJŚCIE LEADER po roku 2013 WOBEC NOWYCH WYZWAŃ dla ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH EUROPY”

W konferencji „PODEJŚCIE LEADER po roku 2013 WOBEC NOWYCH WYZWAŃ dla ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH EUROPY”, zorganizowanej w Koszęcinie pod patronatem Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, uczestniczyło 150 osób, reprezentujących Lokalne Grupy Działania, organizacje i sieci wiejskie, a także urzędy i instytucje działające na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim. Konferencja pokazała różnorodność doświadczeń i punktów widzenia na wdrażanie podejścia Leader z całej Europy, a także wspólne zaangażowanie uczestników na rzecz wzmocnienia i doskonalenia tego podejścia w rozwoju społeczności wiejskich.

Conference PARTNERS:

Uczestnicy konferencji zwrócili uwagę na różnicę między **podejściem Leader** (a więc metodą i zasadami), a **praktyką Lidera** (czyli zastosowaniem tej metody w konkretnych warunkach). Wyrazili przekonanie, że obszary wiejskie w Europie potrzebują, z jednej strony, upowszechnienia podejścia Leader i szerszego uznania wartości dodanej jaką ono tworzy, z drugiej zaś – doskonalenia dotychczasowych zasad wdrażania tego podejścia w praktyce.

Uznanie i szersze zastosowanie podejścia Leader

Liczne studia i ewaluacje potwierdzają wielką rolę, jaką odgrywa podejście Leader w zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich w Europie. W ciągu ostatnich 20 lat Leader przyczynił się do budowania lokalnej tożsamości i spójności społecznej, wzmacniania więzi między poszczególnymi sektorami i podmiotami, tworzenia trwałych miejsc pracy, waloryzacji lokalnych zasobów i poprawy jakości życia w ponad 2200 obszarów wiejskich.

Jednak świadomość, jakie możliwości niesie podejście Leader wobec wyzwań stojących przed obszarami wiejskimi, nie jest jeszcze powszechna, a osoby zajmujące się Leaderem w praktyce stykają się często z brakiem zrozumienia na temat tego, czym jest to podejście i jaka jest jego rola w rozwoju wsi. Potrzebny jest większy wysiłek, aby informacja o osiągnięciach i dobrych praktykach Lidera dotarła do szerokiego grona odbiorców, w tym do polityków, przedstawicieli administracji i mediów.

Wszystkie obszary wiejskie UE powinny mieć szansę skorzystania z podejścia Leader, na które powinno być przeznaczona możliwie duża część środków z różnych źródeł finansowania i różnych polityk. Niezbędne jest też zapewnienie dostatecznego i elastycznego finansowania działań wspierających tworzenie i wzmacnianie partnerstw lokalnych (szczególnie w obszarach nowych lub mniej doświadczonych), animowanie lokalnej społeczności i przygotowanie projektów.

Planowane poszerzenie zastosowania podejścia Leader na inne fundusze unijne (nie tylko Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Rybacki, ale także Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Europejski Fundusz Społeczny) w okresie 2014-2020 stworzy możliwość skorzystania z tej metody szerokiemu gronu społeczności

lokalnych. Jest to krok w kierunku tworzenia pełniejszych i bardziej ambitnych lokalnych strategii rozwoju, na które lokalne grupy będą mogły pozyskiwać środki z różnych źródeł. Aby lokalne podmioty mogły skorzystać z tej szansy, niezbędna będzie harmonizacja zasad finansowania i kontroli różnych funduszy, a także szersze zastosowanie instrumentów inżynierii finansowej.

Doskonalenie praktyki Leadera

O ile kluczowe założenia metody Leader nie uległy zmianie od początku lat dziewięćdziesiątych i nadal dają się stosować w różnych warunkach i w różnych miejscach Europy, o tyle systemy wdrażania i regulacje z tym związane zmieniały się znacząco i występują tu duże różnice między krajami. Ostatnie badania i ewaluacje wskazują, że wartość dodana podejścia Leader zależy w dużym stopniu właśnie od mechanizmów jego wdrażania (ram prawnych, zasad kwalifikowalności, procedur kontrolnych itp.)

Jest zatem sprawą kluczową, aby wdrażanie podejścia Leader było doskonalone jeszcze w obecnym okresie programowania, a przede wszystkim w odniesieniu do programu na lata 2014-2020, tak aby społeczności wiejskie mogły odnieść pełną korzyść z tej metody. W tej sprawie pozostaje jeszcze wiele do zrobienia w zakresie podziału zadań między krajowe i regionalne Instytucje Zarządzające i Agencje Płatnicze z jednej strony, a Lokalne Grupy Działania lub wskazane przez nie podmioty odpowiedzialne z drugiej. Należy unikać sytuacji powielania pewnych zadań, konieczne jest natomiast przyspieszenie podejmowania decyzji i dokonywania płatności. Większa autonomia LGD, w połączeniu z ich pełną odpowiedzialnością, powinna umacniać LGD w ich roli głównego koła napędowego rozwoju lokalnego, a nie dodatkowego poziomu decyzyjnego w kierowaniu funduszy do lokalnych podmiotów.

Conference PARTNERS:

To rozszerzone zastosowanie metody Leader wymaga przemyślenia na nowo zasad i procedur finansowania, które muszą być wyraźnie odmienne od tych, które stosuje się w działaniach standardowych, zarządzanych na poziomie centralnym lub regionalnym. Oddziaływanie podejścia Leader i gotowość do innowacji aktorów lokalnych zależą przede wszystkim od atmosfery zaufania i od skupienia się na osiąganiu lokalnie zdefiniowanych celów za pomocą lokalnie zdefiniowanych działań i przedsięwzięć, a systemy finansowania powinny to uwzględniać.

Konieczne jest też stworzenie forum wymiany doświadczeń i upowszechniania dobrych praktyk, nie tylko w zakresie pojedynczych projektów, ale także funkcjonowania LGD oraz systemów wdrażania i mechanizmów finansowania stosowanych w poszczególnych krajach. Na wszystkich poziomach konieczne jest też budowanie umiejętności: dotyczy to zarówno LGD, jak i Instytucji Zarządzających, Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich oraz innych zaangażowanych podmiotów, aby zapewnić lepsze stosowanie metody Leader w praktyce i pełną realizację jej potencjału dla rozwoju wsi.